

ADVIES CAMERATOEZICHT AMSTERDAM NIEUW-WEST

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

ADVIES CAMERATOEZICHT
AMSTERDAM NIEUW-WEST

- adviesrapportage -

Auteurs:
Drs. G.H.J. Homburg
Mr. drs. A.Schreijenberg

Regioplan Beleidsonderzoek
Nieuwezijds Voorburgwal 35
1012 RD Amsterdam
Tel.: +31 (0)20 – 531 53 15
Fax : +31 (0)20 – 626 51 99

Amsterdam, oktober 2012
Publicatienr.

© 2012 Regioplan, in opdracht van de gemeente Amsterdam

Het gebruik van cijfers en/of teksten als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Regioplan.

Regioplan aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

ADVIES CAMERATOEZICHT AMSTERDAM NIEUW-WEST

Aanleiding

In 2011 is het cameratoezicht in Amsterdam Nieuw-West geëvalueerd. Deze evaluatie bood het stadsdeel onvoldoende antwoord op de vraag hoe het bestaande cameratoezicht in het stadsdeel flexibel in te zetten is. De evaluatieperiode was te kort om vast te stellen op welke wijze de camerabeelden werden gebruikt voor de opvolging. Op grond van de evaluatie werd besloten het cameratoezicht voort te zetten en in de loop van 2012 een nieuwe afweging te maken op basis van aanvullend onderzoek.¹

Een van de belangrijkste aanbevelingen uit het evaluatierapport van 2011 was ervoor te zorgen dat de registratie van de opvolging van beelden op orde komt, zodat (beter) vast te stellen is wat de inzet van camera's oplevert. Hoeveel incidenten worden met behulp van cameratoezicht waargenomen, hoe vaak wordt daar op straat op gereageerd en hoe vaak maakt de politie achteraf gebruik van beelden? Die informatie is bepalend voor een afweging over de proportionaliteit van cameraprojecten. Het gebruik van camerabeelden neemt ook in het evaluatiekader cameratoezicht van de gemeente Amsterdam een belangrijke plaats in. Intussen zijn registratiegegevens over de opvolging van camerabeelden in Amsterdam Nieuw-West beschikbaar over een langere periode. Op grond daarvan kan worden vastgesteld hoe gebruik wordt gemaakt van camerabeelden. Dat is mede van belang omdat het stadsdeel cameratoezicht graag flexibeler wil inzetten.

Opzet

Op basis van cijfers over het gebruik van de camera's van Trigion en de politie hebben we op verzoek van het stadsdeel per cameraproject een advies opgesteld over het al dan niet continueren ervan op basis van gegevens over het gebruik van de camera's en de beelden die zij genereren.

Daarbij is naar de volgende aspecten gekeken:

- aantal waargenomen incidenten (algemeen en op specifieke doelen);
- eventuele pieken in het aantal waargenomen incidenten;
- aantal opgevolgde incidenten door politie en toezichthouders;
- aantal opgevolgde prioritaire incidenten (op specifieke doelen);
- gebruik van camerabeelden door de politie in opsporingsonderzoek.

De voorliggende rapportage geeft de belangrijkste conclusies weer op deze punten ten aanzien van zes cameraprojecten in Amsterdam Nieuw-West. Op grond daarvan wordt het stadsdeel geadviseerd over een toekomstige inrichting van het cameratoezicht, met aandacht voor meer flexibele inzet. In zes bijlagen wordt nader ingegaan op de situatie in de afzonderlijke cameragebieden.

¹ Brief van 4 oktober 2011 van het dagelijks bestuur aan de deelraad stadsdeel Nieuw-West. Cameratoezicht Nieuw-West. Kenmerk: 2011/UIT/8896.

Uitgangspunten en normen

Een breed gedragen norm voor effectief cameratoezicht bestaat niet. Wel zijn er uitgangspunten waar een cameraproject aan moet voldoen om effectief te zijn. We onderscheiden de volgende drie uitgangspunten:

- Er moeten voldoende (ernstige) incidenten voorkomen.
- De juiste incidenten moeten met behulp van camera's gezien worden.
- Waarnemingen worden in voldoende mate opgevolgd op straat.

Deze uitgangspunten vertalen we voor de situatie in Amsterdam Nieuw-West naar een set van zes normen, waarmee we onze beoordeling transparant maken. De normen zelf appelleren aan een *face value* idee over een opbrengst van het cameratoezicht die redelijkerwijs in Nieuw-West verwacht mag worden. Ze zijn dus niet zonder meer naar andere delen van de gemeente te vertalen. In Nieuw-West is bijvoorbeeld jongerenoverlast beperken een belangrijk doel van het cameratoezicht. Dat is, in tegenstelling tot bijvoorbeeld uitgaansgeweld in het centrum, een type incident dat relatief vaak waargenomen kan worden. Aan de hand van de normen beoordelen we de cameraprojecten in het stadsdeel.

De eerste twee normen hebben betrekking op de proportionaliteit van het cameratoezicht (zijn er genoeg incidenten om de inzet van het instrument te rechtvaardigen?). Gezien de inrichting van het cameratoezicht mag verwacht worden dat tenminste een incident per camera per week waargenomen wordt en dat een derde daarvan betrekking heeft op specifieke incidenten waar het toezicht op gericht is. Norm 3 t/m 5 gaan in op de opvolging van beelden (worden camera's in voldoende mate gebruikt?). We gaan er van uit dat minimaal aan een kwart van de incidenten opvolging wordt gegeven en dat de meeste opvolging betrekking heeft op de incidenten die het toezicht ten doel heeft tegen te gaan. Met de zesde norm wordt vastgesteld of vast camera-toezicht noodzakelijk is. Daarbij wordt nagegaan of de problematiek aan bepaalde perioden of plaatsen gebonden is.

Tabel 1 Normen voor een proportionele inzet van camera's

1	Er worden gemiddeld minstens vier incidenten per camera per maand waargenomen (dat is ongeveer 1 incident per week)
2	Minstens een derde van de waargenomen incidenten heeft betrekking op incidenten waar het cameratoezicht specifiek op gericht is
3	Minstens een kwart van de waargenomen incidenten wordt opgevolgd door politie of andere toezichthouders ²
4	Het opvolgingspercentage met betrekking tot specifieke doelen van het cameratoezicht ligt hoger dan het algemene opvolgingspercentage
5	Per camera wordt minstens 1 keer per maand opvolging aan beelden gegeven
6	Bij vaste camera's is het aantal waargenomen incidenten gedurende het gehele jaar op een vergelijkbaar niveau

² Opvolging van beelden vindt plaats door de politie, Trigion en andere toezichthouders. Een deel van de opvolging bij jongerenoverlast, die geregistreerd staat als politieopvolging, wordt op dit plein door de politie doorgezet naar straatcoaches van de Stichting Aanpak Overlast Amsterdam (SAOA).

Voor de zes onderzochte cameraprojecten hebben we allereerst de scores op de vastgestelde normen bepaald op grond van de registraties van live waargenomen beelden door Trigion en gebruik van beelden achteraf door de politie. De informatie die tot die scores heeft geleid is te vinden in de bijlagen van deze rapportage. Hieronder gaan we per gebied nader in op wat deze scores betekenen voor de (toekomstige) inrichting van de cameraprojecten.

Tabel 2 Scores van cameraprojecten op zes normen (X=voldoet aan norm, O=voldoet niet aan norm)

Cameraproject	Proportionaliteit		Opvolging			Vast?
	1	2	3	4	5	6
August Allebéplein	O	X	O	O	O	O
Belgiëplein	X	O	O	X	O	O
Delflandplein	X	X	X	X	X	X
Abraham Staalmanplein	X	X	O	X	O	O
Sierplein	O	O	O	X	O	O
Overtoomse Veld	X	X	O	O	X	O

August Allebéplein

In 2011 werd al geconcludeerd dat het August Allebéplein door de jaren heen veiliger is geworden. Toch werd nog geadviseerd cameratoezicht te continueren, omdat verslechtering van de situatie te voorzien was. Deze verslechtering doet zich echter niet voor en dat is terug te zien in het aantal waargenomen incidenten. In het cameragebied August Allebéplein worden minder dan vier incidenten per camera per maand waargenomen. Dat is te weinig om van een ernstig openbare ordeprobleem te spreken. Een groot deel van de incidenten die waargenomen worden hebben wel betrekking op jongerenoverlast, een probleem dat in dit gebied in de doelstelling van het toezicht is opgenomen. De opvolging van beelden schiet echter wel tekort. Door het weinig intensieve gebruik van de camera's, is er weinig effect van te verwachten. In de problematiek zijn geen pieken te zien in bepaalde periodes. Omdat er in zijn algemeenheid weinig wordt gezien is een vast cameraproject op deze plaats niet langer proportioneel.

Belgiëplein

Met gemiddeld vier waargenomen incidenten per camera per maand scoort dit cameraproject op norm. De waargenomen incidenten zijn zeer verschillend van aard en hebben in minder dan een derde van de gevallen betrekking op de vooraf gestelde doelen. Opvolging vindt relatief weinig plaats, maar waar het plaats vindt, is het op de vastgestelde doelen. De registraties laten zien dat aanzienlijk meer incidenten worden waargenomen in de wintermaanden. Uit de evaluatie in 2011 blijkt dat bewoners en ondernemers zich relatief vaak onveilig voelen in het gebied. De politie geeft aan dat er het gehele jaar problemen zijn, maar dat deze zich concentreren op enkele plaatsen. Dat pleit voor het geleidelijk afbouwen van het aantal camera's (11) in dit gebied. Alleen de camera's op probleemlocaties bewijzen hun nut.

Delflandplein

Op grond van de evaluatie in 2011 werd de aanbeveling gedaan de opvolging van camerabeelden op en rond het Delflandplein te verbeteren. In 2012 staat permanent cameratoezicht op grond van de gestelde normen hier niet ter discussie. Er worden relatief veel incidenten waargenomen en dat betreft de incidenten waar het cameratoezicht op gericht is. Die incidenten worden relatief vaak opgevolgd, een sterke verbetering ten opzichte van de situatie in 2011. Er is jaarlijks een piek te zien in de maand augustus, maar omdat het aantal incidenten het gehele jaar door vrij groot is kan gesproken worden van een proportionele inzet van het instrument.

Abraham Staalmanplein

Ook op en rond het Staalmanplein worden relatief veel incidenten waargenomen en dat betreft de incidenten waar het cameratoezicht op gericht is. Aan waargenomen incidenten wordt relatief weinig opvolging gegeven, maar waar dat gebeurt, gaat het om de prioriteiten van het cameraproject. Dat is een verbetering ten opzichte van de situatie in 2011. Vanaf januari 2012 worden aanzienlijk meer prioritaire incidenten waargenomen dan in de periode daarvoor. Een actieve aanpak van jongerenoverlast is ingezet en in de registraties zichtbaar. Twee van de vier camera's worden actiever gebruikt. Er wordt in sommige periodes en op sommige plaatsen actiever gebruik gemaakt van camera's. Dat pleit voor dit gebied voorlopig voor een voortzetting van de huidige inzet, met extra aandacht voor opvolging. Op termijn kan het aantal camera's afgebouwd worden.

Sierplein

Op en rond het Sierplein worden relatief weinig incidenten waargenomen, ook met betrekking tot de vastgestelde doelen. Waar er prioritaire incidenten worden waargenomen, wordt daar wel vaker opvolging aan gegeven. Het achteraf veiligstellen van beeldmateriaal door de politie gebeurt met betrekking tot dit plein het meest. In de zomermaanden gebeurt er op en rond het Sierplein meer dan in andere delen van het jaar. Daarnaast geldt volgens de politie ook hier dat er enkele probleemlocaties aan te wijzen zijn. Minder dan de huidige zes camera's zijn nodig voor een effectieve toepassing van cameratoezicht in dit gebied. Dat was ook al een van de aanbevelingen op grond van de evaluatie in 2011.

Overtoomse Veld

In het flexibele cameragebied Overtoomse Veld worden relatief veel incidenten waargenomen en dat zijn voor een groot deel de incidenten waar het cameratoezicht op gericht is. De opvolging is iets beneden de norm, maar per camera wordt gemiddeld een keer per maand opvolging aan beelden gegeven. Daarmee is het rendement per camera in dit gebied groter dan in vier van de zes overige cameragebieden. Er wordt met relatief weinig camera's gezorgd voor zichtbare opvolging. Die opvolging zou nog wel beter kunnen aansluiten bij de doelen van het cameraproject. Slechts 10 procent van de waargenomen jongerenoverlast wordt opgevolgd. Dat werd op grond van de evaluatie ook al

geconcludeerd en is niet verbeterd. De camera's kampen ook (nog steeds) met veel storingen en de inzet van de camera's is minder flexibel dan voorzien. Camera's zijn beperkt verplaatsbaar, omdat zij een vaste infrastructuur vereisen (bekabeling en bevestiging). Seizoenspieken zijn in de registraties niet te zien. De noodzaak voor cameratoezicht blijft, maar de problematiek vraagt om meer opvolging en (op termijn) een ander camerasysteem.

Conclusies

Samenvattend concluderen we met betrekking tot de zes cameraprojecten in Amsterdam Nieuw-West het volgende:

- De algemene conclusie luidt dat er te veel camera's zijn waar geen of weinig gebruik van wordt gemaakt. Op grond van registraties en de ervaringen van de politie ligt het geleidelijk afbouwen van het aantal camera's in vier van de zes gebieden voor de hand. Met minder camera's hoeven politie en toezichthouders hun aandacht minder te verdelen en kunnen zij zich beter richten op specifieke probleemlocaties.
- Op en rond het August Allebéplein worden weinig incidenten waargenomen en is de opvolging beperkt. Het geleidelijk afbouwen van het gehele camerasysteem ligt voor de hand.
- In drie gebieden (Belgiëplein, Sierplein en Staalmanplein) zijn duidelijke pieken in periodes en locaties van gebruik van de camera's te zien. Dat pleit voor het (geleidelijk) afbouwen van vast cameratoezicht en een flexibelere inzet in de toekomst.
- Ten slotte adviseren we twee projecten in vrijwel ongewijzigde vorm te handhaven. Op het Delflandplein blijkt de noodzaak van vast toezicht blijvend aanwezig. In het flexibele gebied Overtoomse Veld ook, zij het dat specifieke doelen niet uit het mogen worden verloren. Ook voldoet het huidige flexibele camerasysteem niet aan de eisen van gebruikers. Waar het camerasysteem op termijn vervangen wordt moet daar rekening mee gehouden worden.

Tabellen (waarneming, opvolging en opsporing)

Tabel 3 geeft het aantal waargenomen incidenten per cameraproject weer. Daarnaast is op basis van het aantal maanden dat de registratie gevoerd is en het aantal camera's in het gebied een gemiddeld aantal waarnemingen per camera/per maand berekend. Verder wordt het aantal waargenomen incidenten dat aansluit bij de doelstellingen weergegeven en eventuele pieken in deze incidenten. Tabel 4 laat de opvolgingscijfers zien.

Tabel 3 Aantal waargenomen incidenten per cameraproject (1 april 2011 tot 1 september 2012)

Locatie (en aantal camera's)	Doel(en)	Aantal waargenomen incidenten	Aantal waargenomen incidenten per camera / per maand	Aantal waargenomen prioritaire incidenten	Piek
August Allebéplein (8)	Jongeren-overlast	425	3	171 (40%)	Nee
Belgiëplein (11)	Jongeren-overlast / overvallen	814	4	217 (27%)	Winter
Delflandplein (5)	Overlast (alcohol, zwervers)	981	12	379 (39%)	Zomer (aug)
Abraham Staalmanplein (5)	Jongeren-overlast	390	5	263 (67%)	Vanaf januari 2012
Sierplein (6)	Overvallen, criminaliteit, overlast	223	2	66 (30%)	Zomer 2012
Overtoomse Veld (4)	Jongeren-overlast, criminaliteit, overlast	284	4	158 (55%)	Nee

Bron: Trigion, analyse Regioplan

Tabel 4 Opvolgingspercentages per cameraproject (1 april 2011 tot 1 september 2012)

Locatie	Opvolgings-percentage (algemeen)	Opvolgings-percentage (doelen)	Opvolgingsfrequentie (gemiddeld per camera)
August Allebéplein	11%	6%	1 keer per 3 maanden
Belgiëplein	9%	17%	1 keer per 2 maanden
Delflandplein	34%	60%	4 keer per maand
Abraham Staalmanplein	10%	12%	1 keer per 2 maanden
Sierplein	15%	27%	1 keer per 3 maanden
Overtoomse Veld	21%	10%	1 keer per maand

Bron: Trigion, analyse Regioplan

Zowel op basis van de registraties van Trigion als van de politie is een top vijf samen te stellen van meest bekeken cameragebieden. Tabel 5 laat zien dat deze lijsten verschillen. Tabel 6 geeft inzicht in het type incidenten waarvan de politie over alle zes gebieden achteraf beelden heeft veiliggesteld voor nader onderzoek. Deze incidenten vertonen mogelijk overlap met de live waargenomen incidenten door Trigion. Tabel 7 geeft het aantal keer dat de politie camerabeelden aan het OM overdroeg, naar type incident.

Tabel 5 Top 5 uitkijklocaties uitkijkers Trigion en politie

Top 5 uitkijklocaties Trigion	Top 5 uitkijklocaties politie
Delflandplein	Belgiëplein
Belgiëplein	Delflandplein
August Allebéplein	Sierplein
Abraham Staalmanplein	August Allebéplein
Sierplein	Abraham Staalmanplein

Bron: Trigion, politie August Allebéplein

Tabel 6 Aantal door politie achteraf veiliggestelde camerabeelden (1 januari t/m 30 september 2012)

Type incident	Aantal
APV	16
Belediging	1
Brandstichting	5
Diefstal	24
Fraude	16
Gesignaleerden	2
Geweld	20
Heling	1
Inbraak auto	0
Inbraak bedrijf	5
Jongerenoverlast	26
Straatroof	8
Top 600	4
Verdachte omstandigheden	4
Verkeer	2
Vernieling	6
Zakkenrollerij	3
Zeden	3
Totaal aantal teruggezochte incidenten	146
Aantal opsporingsverzoeken	99

Bron: politie August Allebéplein

Tabel 7 Aantal ingezonden zaken naar het OM door de politie (1 januari t/m 30 september 2012)

Incidenttype	Aantal
Geweld	18
Vernieling/vandalisme	5
Bedreiging/belediging	5
Inbraak/diefstal	4
Bedelen	3
Fraude (skimmen/smoezen)	3
Jongerenoverlast	2
Diefstal met geweld	1
Overtreding alcoholverbod	1
Totaal	42

Bron: politie August Allebéplein, analyse Regioplan

Regioplan Beleidsonderzoek

Nieuwezijds Voorburgwal 35

1012 RD Amsterdam

T 020 531 531 5

F 020 626 519 9

E info@regioplan.nl

I www.regioplan.nl